

УДК 342.841

Павло Валерійович ЧЕРНЕНКО,

аспірант докторантури та аспірантури

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ФАЛЬСИФІКАЦІЯ ВИБОРЧИХ ДОКУМЕНТІВ ЯК РІЗНОВИД ПОЛІТИЧНОЇ КОРУПЦІЇ

Існування виборчого процесу в житті суспільств є однією з ключових ознак того, що це суспільство має демократичний характер. Відповідно до положень ст. 69 Конституції України народне волевиявлення в українському суспільстві здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії [1].

Але, поряд з цим демократичним процесом, на превеликий жаль, існує і інше явище – політична корупція. Чому так трапляється, що одне з проблемних питань світового співтовариства, дуже часто виступає в суспільстві зворотною стороною медалі демократії? Відповідь на це запитання, на нашу думку, полягає в розумінні змісту такого явища як політична корупція.

М. І. Мельник, свого часу, визначив політичну корупцію як посадові зловживання суб'єктів, наділених політичною владою (політичних і державних діячів, публічних службовців вищого рівня), спрямовані на досягнення політичних цілей (утримання та зміцнення влади, розширення владних повноважень) та/або з метою збагачення [2].

Одночасно з цим В. В. Деріга, розкриваючи зміст цього явища, наголошував на тому, що до політичної корупції відносяться дії, які пов'язані з політичною сферою: виборчий процес, законотворчий, приватизаційний, бюджетний. Визначення та характеристика політичної корупції єдині в тому, що це явище притаманне всім державам світу і є невід'ємним атрибутом публічної влади. Володіння адміністративною владою є водночас можливістю для зловживання нею в будь-якій формі [3, с. 73].

Як ми бачимо однією з сфер існування політичної корупції є виборчий процес. М. І. Мельник наголошував на тому, що вплив корупції на формування представницьких органів влади відбувається з порушення фундаментальних принципів організації і проведення виборів, а саме:

- нелегальне фінансування політичних партій та виборчих кампаній;
- підкуп виборців, кандидатів, членів виборчих комісій, представників влади;

- «купівля-продаж» депутатських мандатів шляхом оплачування «прохідних» місць у виборчих списках партій (блоків);
- службові зловживання під час агітації;
- фальсифікація результатів виборів;
- створення перешкод (і навіть – унеможливлення) реалізації права обирати та бути обраним [2].

Що стосується нашої проблеми, то фальсифікація результатів виборів, на якій наголошує М. І. Мельник, може виникнути тільки завдяки фальсифікації виборчих документів. Це обумовлюється тим, що результати виборів, відповідно до виборчого законодавства, закріплюються на матеріальних носіях – офіційних документах. Тому, в цьому випадку, можливо сміло наголошувати на тому, що фальсифікація виборчих документів є одним з різновидів політичної корупції.

Кримінальний кодекс України встановлює кримінальну відповідальність за фальсифікацію виборчих документів в декілька кримінально-правових нормах, а саме: ст. 158, 158-1, 158-2 КК України. зрозуміло, що основним суспільно небезпечним діянням, яке пов'язано з фальсифікацією виборчих документів є надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або фальсифікація виборчих документів, документів референдуму, підсумків голосування або відомостей Державного реєстру виборців (ст. 158 КК України) [4]. Але і інші норми, в тій чи іншій мірі, передбачають кримінальну відповідальність за певні прояви фальсифікації виборчих документів, а саме: незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше ніж один раз (ст. 158-1 КК України) та незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму (ст. 158-2 КК України).

Наявність в кримінальному законодавстві окремих кримінально-правових норм, що визначають фальсифікацію виборчих документів як злочин, дає нам можливість стверджувати те, що фальсифікація виборчих документів є частиною структури політичної корупції як злочинності.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> (дата звернення: 08.09.2019).
2. Мельник М. Політична корупція: сутність, чинники, засоби протидії // Українське юридичне товариство : сайт. URL: <http://justice.org.ua/politika-i-pravo-podiji-fakti-komentari/politichna-korupsiya-sutnist-chinniki-zasobi-protidiji> (дата звернення: 09.09.2019).

3. Деріга В. В. Політична корупція: визначення та особливості. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія: Політологія*. 2009. Т. 110, вип. 97. С. 72–76.

4. Кримінальний кодекс України : закон України від 05.04.2001 № 2341-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 11.09.2019).

Одержано 26.09.2019

УДК 343.35

Костянтин Євгенович ШЕВЕЛЕВ,

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри кримінального права

і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОВЖИВАННЯ СЛУЖБОВИМ СТАНОВИЩЕМ

Упродовж 2012–2019 років Верховною Радою України ратифіковано низку міжнародно-правових актів з питань протидії корупції: Кримінальну конвенцію про боротьбу з корупцією (1999 рік) і Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти корупції (2003 рік). При цьому суттєвих змін та доповнень зазнали і законодавчі положення щодо відповідальності за вчинення корупційних правопорушень, корупційних злочинів тощо.

Зокрема введено поняття публічних послуг, які відповідно до Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади від 15 лютого 2006 року N 90-р, становлять послуги, що надаються органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, які перебувають в їх управлінні.

Слідчо-судова практика, за останні роки, активно «взяла на озброєння» новації у законодавстві регулярно втілює їх у життя.

Так, ГУНП у Хмельницькій області у 2018 році було розпочато кримінальне провадження щодо дотримання чинного законодавства про оплату праці у діяльності одного з житлово-комунального підприємства (далі – Підприємство 1) за період з 01.01.2017 по 15.11.2018.

Під час досудового розслідування було встановлено, що в порушення в порушення вимог Закону України «Про оплату праці» та ст. 115 КЗпП України Підприємство має заборгованість з виплати